

צוות "הסילונים" והצל"ש הראשון

הקמת צוות "הסילונים"

ביום 8.12.1954 נפלו בשבי הסורי 5 חיילי צה"ל מגולני ומהצנחנים באזור הכפר הסורי עין-פית (מדרום מזרח לבניאס) בעת שטיפלו במכשיר האזנה צה"לי לקווי הטלפון של הצבא הסורי. בין השבויים היה אורי אילן ז"ל שהתאבד מאוחר יותר בכלא הסורי ונודע בפתק שהשאיר אחריו עליו רשם "לא בגדתי" (במובן של אי מסירת מידע לאויב בעת חקירתו).

5 חודשים קודם לכן, ביולי 1954, נעצרו במצרים 13 חברי רשת ריגול ישראלית, הועמדו לדין ומשפטם החל אף הוא בחודש דצמבר 1954 (נודעו בשם "נידוני קהיר"). שניים מהם נדונו למוות והשאר לתקופות מאסר ממושכות. אירוע טראומטי זה כונה בהמשך בשמות "הפרשה" או "עסק הביש" והיו לו השלכות פוליטיות ומבצעיות.

בעקבות שני האירועים הסמוכים הנ"ל נתקבלה ע"י הדרג המדיני החלטה שלא לסכן עוד יהודים החיים במדינות ערב במשימות ריגול/חבלה וכן לא לשגר יותר חיילי צה"ל/לוחמים אל מעבר לקווי האויב במשימות האזנה. החלטה זו הביאה לפגיעה משמעותית ביכולת איסוף המודיעין הסיגינטי (האזנה) על האויב, ובעיקר על הצבא הסורי. כדי לגשר על הפער המודיעיני שנוצר יזם סרן אברהם ארנן, מפקד בסיס א' (מרחב צפון) של היחידה את הקמת צוות "הסילונים" בתחילת 1955.

פעילות צוות "הסילונים"

צוות "הסילונים" מנה 4 דרוזים אזרחי ישראל שמוצא 3 מהם מהכפר מג'דל – שמס ברמת הגולן שהכירו היטב את אזור החרמון, את הכפרים הדרוזיים הסובבים אותו ואת אזור צפון החזית. הצוות עבר סידרה של אימונים והוכשר לבצע משימות שכללו חדירה לעומק שטחי האויב, איסוף מודיעין מתצפיות והתקנת מכשירי האזנה ("תרבושים") על קווי הטלפון של הצבא הסורי.

הצוות שוגר למשימות בד"כ מאזור מטולה, דרך רכסי החרמון ועד לעומק השטח הסורי. כל שיגור ארך שבוע-שבועיים ימים ובחלק מהגיחות הם הגיעו עד לקרבת דמשק בציר הליכה של כ-70-80 ק"מ בכיוון אחד. בגיחות אלה ולצורך ביצוע משימותיו, דיווח וקבלת הנחיות, הצוות נעזר בציוד קשר צה"לי וביונות דואר וגם קבע לעצמו בסיסי התמקמות בעומק השטח הסורי לצורכי איחסון סוללות, ציוד, מנות קרב וכיוצא בזה. בתקופה שבין סוף 1955 ועד למחצית יולי 1957 הצוות ביצע 15 מבצעים.

נפילת " סילון " – מחמד קאסם סייד-אחמד ז"ל

באחד המבצעים , ביום 28.11.1956 , חדרו 3 מאנשי הצוות – סילון, סילון 1 וסילון 3 – לאזור הכפר מסעדה ברמת הגולן על מנת להתקין מכשיר האזנה על קו טלפון של הצבא הסורי שקישר בין המיפקדה במחנה מסעדה למחנות באזור הבניאס. בעת ביצוע ההתקנה, וכאשר "סילון" ניצב על עמוד קו הטלפון, התפוצץ מתקן ההאזנה והרג אותו. סילון-1 "התעוור" זמנית מההבזק של הפיצוץ וגם שבר את רגלו. סילון-3, שלא נפגע, נשא את סילון-1 ואת הציוד ונסוג למערת מסתור בחרמון. למחרת החל לסגת רגלית לעבר מטולה במסע שארך 6 ימים.

הסורים מצאו את גופתו של "סילון" ולאחר חקירה שלא הניבה תוצאות מבחינתם הם קברו אותה במקום שלא נודע עד כה.

לאחר נפילתו, קודם מחמד קאסם סייד-אחמד לדרגת סג"מ וביום 31.12.1956 הוענק לו ציון לשבח ע"י אלוף פיקוד צפון דאז, האלוף יצחק רבין. זה היה הצל"ש הראשון שהוענק לחייל ביחידה 504.

פעילות צוות "הסילונים" נמשכה גם לאחר נפילתו של "סילון".

מפקדת פקוד הצפון
לשכת האלוף

סמנו: 1504/116
סבת השי"ד
3/ ד צ מ 5 6

צ י ו ן ל ש ב ח

מ/728934 סגן-משנה מוחמד קאסם סיד אחמד - ז"ל

הנני לציין לשבח את מ/728934 סגן-משנה מוחמד קאסם

סיד אחמד - ז"ל על גילוי התנדבות, מסירות ואומץ - לב

בשרותו ב"צבא הגנה לישראל" משנת 1948 עד ליום

נפילתו בקרב בעת מילוי תפקידו.

סגן-משנה מוחמד קאסם סיד אחמד - ז"ל, שפט הלוך

ומופת לבני עדתו הדרוזית.

יצחק רביץ
אלוף - אלוף
הפקוד

אחרית דבר

פעילותם של מחמד קאסם סיד-אחמד ז"ל וצוות "הסילונים" ותרומתם המודיעינית הייחודית, שהיתה סודית ביותר בזמנו, היתה אות ומופת להשתלבותה של העדה הדרוזית בישראל, בצה"ל ובפעילות לביטחון ישראל. יוזכר לדוגמא כי נכדו של "סילון" משרת כיום בצה"ל בדרגת תא"ל והינו מזכירו הצבאי של נשיא המדינה.

בתחילת 1957, ועם סיום תפקידו כמפקד בסיס א', עבר אברהם ארנן לשרת במפקדת היחידה ושם יזם הקמת צוות לוחמים מסתערים במסגרת שנקראה פלוגה ה'. בפלוגה זו נכללו מספר ערביסטים מהיחידה ו"סילון-1" ומאוחר יותר צורפה לפלוגה גם מסגרת שתוכננה להוות יחידת מסתערים צה"לית. פלוגה זו פוצלה בהמשך מהיחידה ובאוגוסט 1958 הפכה ל"סיירת מטכ"ל".